Kateketens verktygslåda II

KYRKOÅRET

KPN

Så här kan du använda
KATKETENS VERKTYGSLÅDA

Kateketens verktygslåda nr 2 innehåller axplock ur olika undervisningsmaterial om kyrkoåret. Ämnet är så stort att den egentligen spränger ramen för bara *en* verktygslåda. Den här gången har vi lagt tyngdpunkten vid påsktiden. Materialet kan användas:

- ⇨ ***För att lära känna kyrkoårscykeln***
  - ➔ Med hjälp av bland annat tex- och bildkort
- ⇨ ***Till högläsning eller individuell läsning***
  - ➔ Som illustration till enstaka högtider
- ⇨ ***Som praktisk sysselsättning och kreativ stimulans***
  - ➔ En prästklippdocka kan användas i hela gruppen eller när kateketen vill låta några barn arbeta på egen hand
  - ➔ En miniverktygslåda kan väcka nyfikenheten och kreativiteten.
- ⇨ ***För att fördjupa undervisningen om fastan och påsken***
  - ➔ Med hjälp av en vandring *Från öken till påskträdgård* och vidare till Emmaus

Materialet kan delas upp i fyra delar:

Del I Allmänt om kyrkoåret, dess cykel och dess färger
Del II Enstaka bilder och texter till olika fester under kyrkoåret, med tyngdpunkten kring påsken
Del III Några praktiska tips för katekesen under kyrkoåret.
Del IV En sammanhängande, fristående del *Från öknen till påskträdgården* (en vandring genom fastetiden fram till påsken)

Kateketens verktygslåda II består i stort sett av olika material som Katolska Pedagogiska Nämnden har sammanställt (från barn-tidningen Zoom, från kateketcentralen i Oslo och ur häftet Tiden i kyrkan – kyrkoåret)

Del I – Allmänt om kyrkoåret, dess cykel och dess färger:

Att tänka på:
Kyrkoårets cykel med kalken och hostian som medelpunkt vill visa att all tid är Herrens tid. Två stora tidsenheter – jultiden och påsktiden – och en mångfald enstaka fester och dagar ligger som en stadig krans kring mitten. Kunskap om kyrkoåret hjälper den döpta människan leva sitt liv i Kristi närhet. Kyrkoåret med sin spridning över hela världen kan vara en stödjepunkt för kristna, var de än befinner sig. För kateketer och alla andra som vill förmedla tron är det angeläget att förmedla kyrkoåret som en sådan stödjepunkt för alla döpta. En djupt rotad kunskap om kyrkoåret kan bli till en port in i kyrkan även för dem som efter flera aktiva år har förlorat kontakten med kyrkan.

Så här kan man göra:

- Med hjälp av bilderna om kyrkoårets cykel och färger presentera kyrkoåret.
- Presentera kyrkoårets olika delar, sammanfoga dem, samtala om färgernas betydelse.
- Täcka över mitten av cykeln (mässan) och sedan låta ”avslöjandet” bli till en upptäckt: vad mässan betyder under hela kyrkoåret.
- Byta ut mitten mot ett kors, Jesu namn, påskljuset eller något annat centralt.
- Kopiera text- och bildkorten på hård kartong, klippa ut dem (det går också att plasta in dem). Fördela sedan textkorten bland barnen. Låt barnen lägga korten i tur och ordning som en stor kyrkoårscykel (helgondagar kan eventuellt falla utanför cirkeln). Bildkorten delas ut och ska läggas intill rätt textkort på utsidan av cirkeln. Alternativt kan man låta barnen lägga textkorten i rätt följd och bildkorten bredvid. Man kan också lägga bildkorten upp och ned i en hög på bordet. Låt barnen dra ett kort, beskriva det, hitta rätt textkort till det och placera bildkortet intill textkortet.

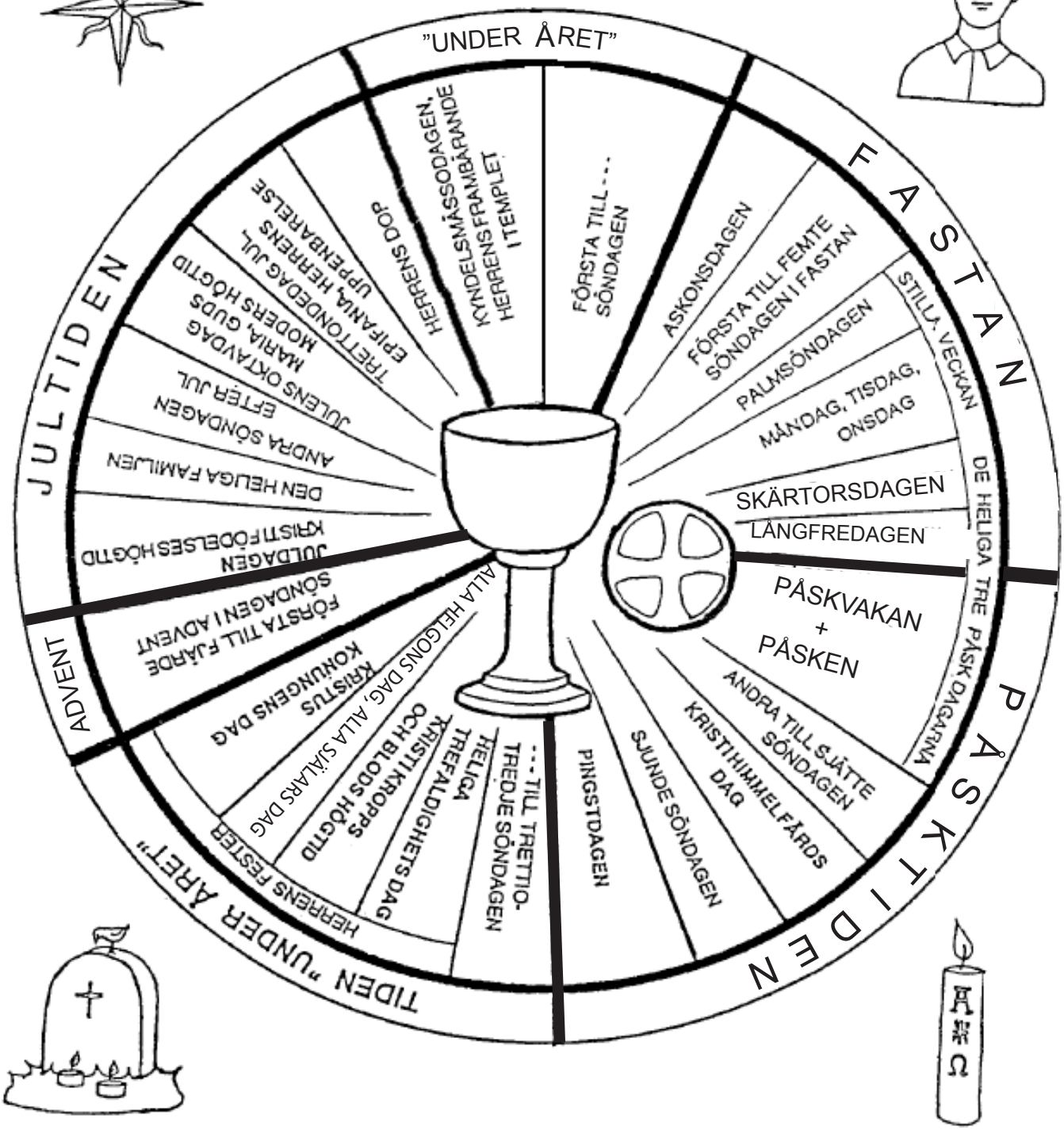
"UNDER ÅRET"
FASTAN
PÅSKTIDEN
TIDEN "UNDER ÅRET"
ADVENT
JULTIDEN
FÖRSTA TILL ... SÖNDAGEN
ASKONSDAGEN
FÖRSTA TILL FEMTE SÖNDAGEN I FASTAN
PALMSÖNDAGEN
STILLA VECKAN
MÅNDAG, TISDAG, ONSDAG
SKÄRTORSDAGEN
LÅNGFREDAGEN
DE HELIGA TRE PÅSKDAGARNA
PÅSKVAKAN + PÅSKEN
ANDRA TILL SJÄTTE SÖNDAGEN
KRISTI HIMMELFÄRDS DAG
SJUNDE SÖNDAGEN
PINGSTDAGEN
... TILL TRETTIO-TREDJE SÖNDAGEN
HELIGA TREFALDIGHETS DAG
KRISTI KROPPS OCH BLODS HÖGTID
ALLA HELGONS DAG, ALLA SJÄLARS DAG
HERRENS FESTER
KRISTUS KONUNGENS DAG
FÖRSTA TILL FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT
JULDAGEN KRISTI FÖDELSES HÖGTID
DEN HELIGA FAMILJEN
ANDRA SÖNDAGEN EFTER JUL
JULENS OKTAVDAG MARIA, GUDS MODERS HÖGTID
TRETTONDEDAG JUL EPIFANIA, HERRENS UPPENBARELSE
HERRENS DOP
KYNDELSMÄSSODAGEN, HERRENS FRAMBÄRANDE I TEMPLET

Alternativt kan man använda KPNs Kyrkoårsaffisch (70 cm x 100 cm)

Kyrkoårets färger

Vitt betyder renhet, helighet, oskuld, jämför Upp 3:4,18; 6:11.

Liturgiskt används den vita färgen vid glädjehögtider, till exempel jultiden och påsktiden, Kristusdagar och vigningar, ibland vid mässor för de döda.

Grönt är vårens och hoppets färg. Grönt är också ”de utvaldas färg”, ty ”den rättfärdige grönskar såsom ett palmträd”, Ps 92:13

Liturgiskt används den gröna färgen när ingen annan färg är föreskriven och vid tiden ”under året”.

Violett betyder ånger, bot, bättring och sorg.

Liturgiskt används den violetta färgen under advent och fastan, botdagar och vid jordfästning. (Vid jordfästning kan också den svarta eller vita färgen användas.)

Rött är eldens, blodets och Andens färg.

Liturgiskt används den röda färgen på palmsöndagen, långfredagen, pingstsöndagen, apostla-, evangelist- och martyrdagar.

ADVENT	**FASTAN**	**PÅSKTIDEN**
JULTIDEN	ASKONSDAGEN	PÅSKVAKAN PÅSKDAGEN
JULDAGEN - KRISTI FÖDELSE	**STILLA VECKAN**	KRISTI HIMMELFÄRDS DAG
TRETTONDAG JUL EPIFANIA, HERRENS UPPENBARELSE	PALMSÖNDAGEN	PINGSTDAGEN
TIDEN **”UNDER ÅRET”**	SKÄRTORSDAGEN	
HERRENS DOP	LÅNGFREDAGEN	
KYNDELSMÄSSO-DAGEN, HERRENS FRAMBÄRANDE I TEMPLET		

TIDEN ”UNDER ÅRET”	HELGONDAGAR	ELISABETH HESSELBLAD 5 JUNI
HELIGA TREFALDIGHETS DAG	JUNGFRU MARIE BEBÅDELSEDAG HERRENS BEBÅDELSE 25 MARS	JOHANNES DÖPARENS FÖDELSE 24 JUNI
KRISTI KROPPS OCH BLODS HÖGTID	JUNGFRU MARIAS UPPTAGNING I HIMLEN,15 AUGUSTI	APOSTLARNA PETRUS OCH PAULUS 29 JUNI
JESU HJÄRTAS DAG		FRANCISKUS AV ASSISI 4 OKTOBER
KRISTUS KONUNGENS DAG		BIRGITTA AV VADSTENA, SVERIGES SKYDDSPATRON 7 OKTOBER
		ALLA HELGONS DAG

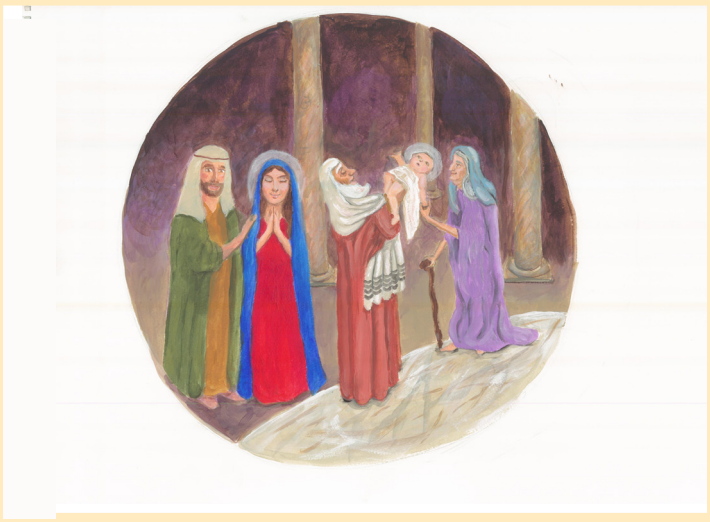

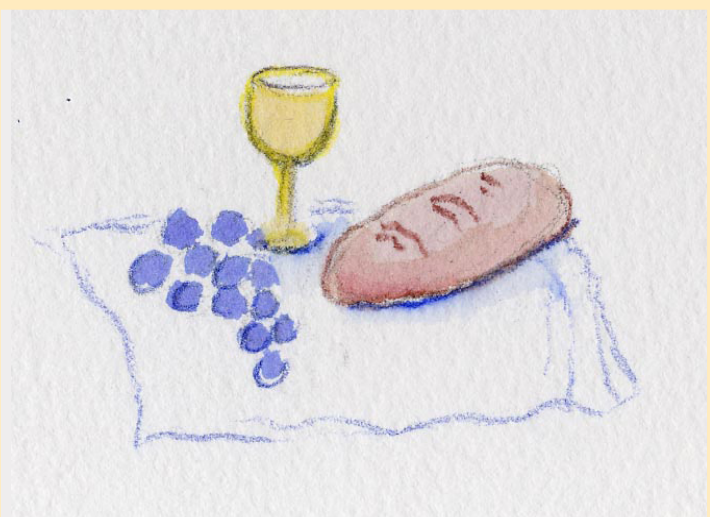

Helige Franciskus av Assisi

Heliga Birgitta

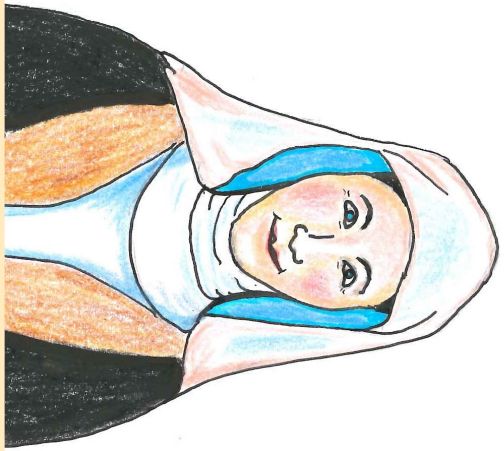

Heliga Elisabeth Hesselblad

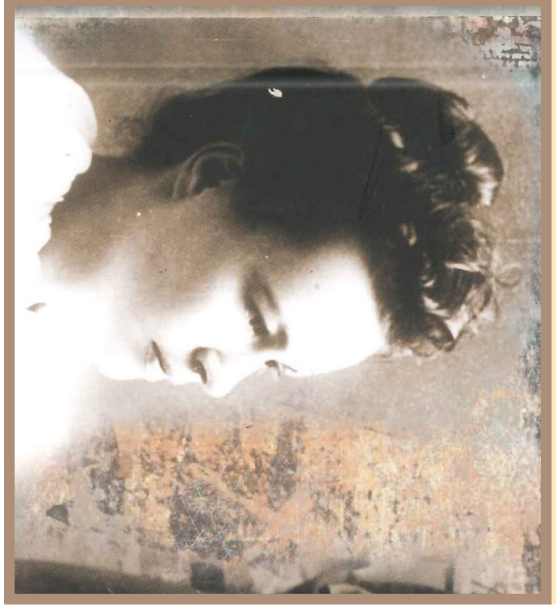

Johannes döparen

Del II – Enstaka bilder och texter till olika fester under kyrkoåret, med tyngdpunkten kring påsken:

Att tänka på:
I all undervisning behövs många illustrationsvarianter. Barnen tar till sig innehållet i undervisningen på olika sätt och kateketen behöver många bilder, texter, sånger med mera. Följande texter kan användas som högläsning, individuell läsning, som sammanfattning eller komplettering.

Så kan man göra: (med hjälp av texterna!)

Advent – är mörker och kyla, sidan 12
- ➔ Kan användas som ledsagande text vid ljuständning, som inkörsport till samtal, till bön och sång.

Julbild, sidan 13
- ➔ Låt barnen färglägga bilden, kanske vika den till ett enkelt stall.

Julhälsningen på tolv olika språk, sidan 14
- ➔ Skriv en julhälsning på ”sitt” språk, spritsa hälsningen på ett pepparkakshjärta kanske?

Palmsöndagen, sidan 15
- ➔ Bild och berättelse som kan användas till att avsluta eller börja en lektion, kanske som inledning till ett samtal hur man firar palmsöndagen här och nu och där och förr.

Vem ska tvätta våra fötter? Sidan 16
- ➔ Läsa en dramatisering

En grym bild? Sidan 18
- ➔ Som inspiration till att göra en liknande bild, som hjälp till en enkel meditation, som förbön för alla offer för våld men också för dem som utövar våld.

Jesus dog – men i dag lever han, sidan 19
- ➔ Texten vill vara till hjälp när vi talar med barnen om det orimliga i ondskan, lidandet och döden.

Ljusstaken vid dopfunten talar om sig själv, sidan 20
- ➔ En reflekterande meditation över påsknattens gudstjänst, dopet, livet. Kanske vid ett stilla besök i kyrkan – vid dopfunten och påskljuset?

Bra att veta om stilla veckan och påsken, sidan 22
- ➔ Bra att ha om undervisningen kring påsken blir alltför kort

Gabriella och ängeln – en berättelse om bikten, sidan 24
- ➔ Texten kan användas i olika sammanhang, kanske för att belysa hur änglarna kan påverka oss människor. Säkert är texten bra för en del barn som har svårt att bikta sig (inte bara den första gången). Till hjälp också för kateketerna som omöjligt kan veta allt som försiggår i varje barns inre. Det är inte lätt att ge en varsam och ändå riktig förklaring av vad synd är.

Änglar på sparkstötting, sidan 27
- ➔ En trevlig liten berättelse om ”änglavakt”.

Allhelgonahelgon – helgon som inte märks, sidan 28
- ➔ Som undervisningsblad kring *Alla helgons dag* och *Alla själars dag*.

Advent - är mörker och kyla

Meningen med mörkret är att vi ska längta efter ljuset. Kan det vara så? Vad är meningen med advent? Kyrkoåret börjar med advent. Advent är förberedelsen för Jesu ankomst. Vi firar hans ankomst under julen. Precis som Jesus fick gåvor av de tre vise männen, ger vi varandra gåvor.

Advent är också en tid med julpyssel och en tid att samla hela familjen. Baka pepparkakor och göra pepparkakshus, kanske! Måla tomtar och lucior med stjärngossar. Pyssla med hemliga grejer och kanske skriva små verser till någon man tycker om. Måla en tavla till mamma och pappa, eller göra en pappersstjärna till lillebror.

Det är härligt under advent. Levande ljus inne, adventsljusstakar i fönstren, ljus på gator och torg. Inomhus samlas vi kring adventskalendern för att varje dag öppna en spännande lucka. En ny lucka varje dag – ända fram till jul.

”Advent är mörker och kyla.
på jorden är krig och kallt.
Man drömmer om fred och om vänskap
men bråkar och slåss överallt.

Adventstiden är förberedelsetiden inför Jesu ankomst till våra hjärtan. Bli stilla en stund och tänk på hur Jesus kom för att upprätta Guds rike på jorden – ett fredens rike. Ändå finns det fortfarande krig och våld i världen.
Låt oss be och sjunga tillsammans.

Advent är mörker och kyla.
Vi tänder ett ljus och ber
om hjälp att ta hand om varandra
och leva tillsammans i fred.” (Margareta Melin)

https://www.youtube.com/watch?v=X6VDw-mW0WA

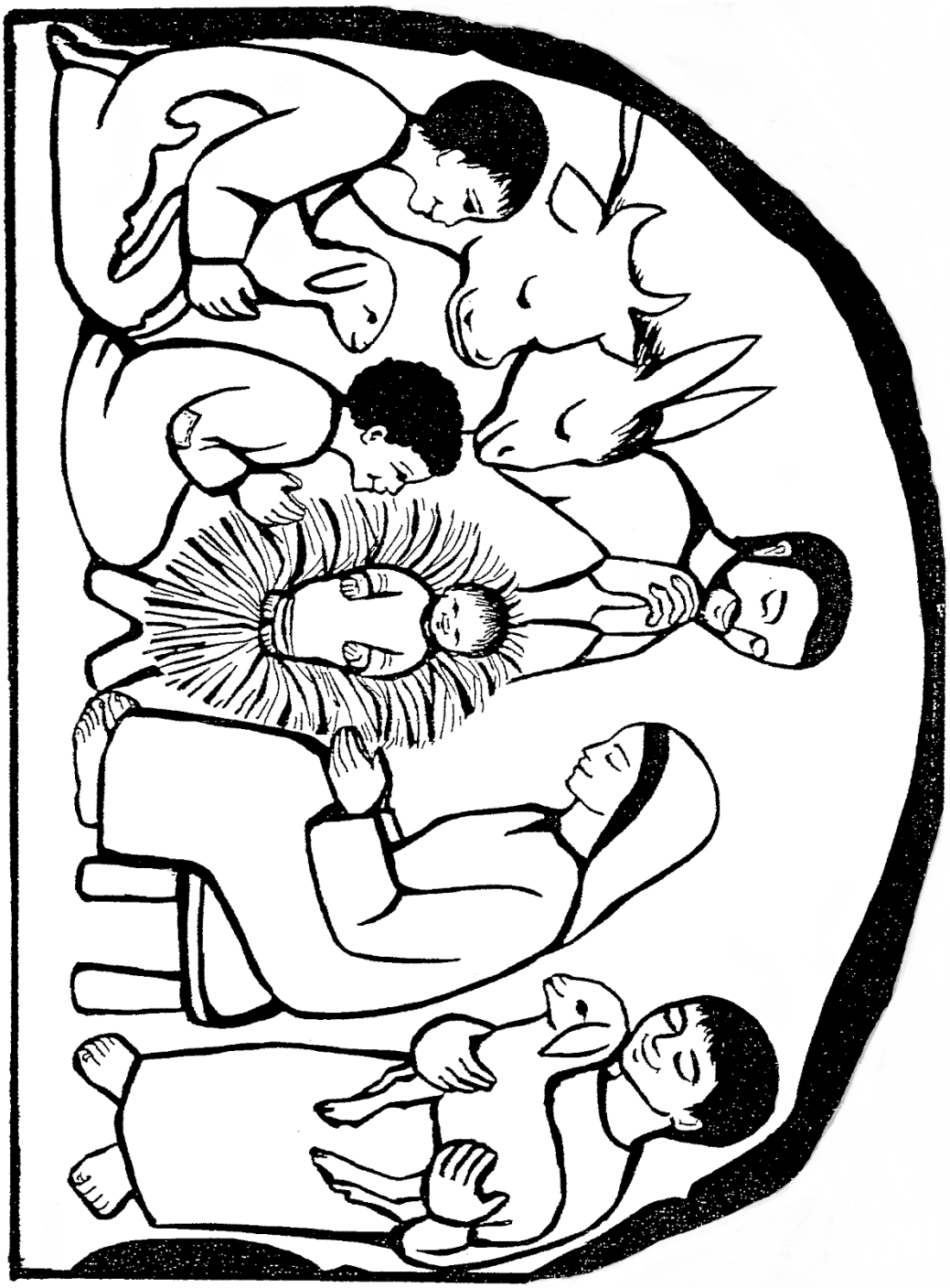

GOD JUL

MERRY CHRISTMAS

FELIZ NAVIDAD

BON NOEL

HYVÄÄ JOULUA

FROHE WEIHNACHTEN

BUO'N NATALE

KELLEMES KARACSONYI UNNEPEKET

Gledileg jol

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia

STASTNÉ A VESELÉ VANOCE

BLAGOSLOVLJEN BOCIC

Palmsöndagen

"Är jag inte snygg?" säger palmkvisten. "Jag är fäst på en käpp med en manschett och vackra band. Jag är prydd med ett äpple i toppen och godisar som hänger ner från mina kvistar. Hon som håller mig i sin hand heter Anna. Hennes pappa är trädgårdsmästare (det är därför som jag är så snyggt klippt). Anna har sparat alla sina godisar under fastetiden. När jag nu tittar mig omkring, ser jag något som liknar en skog av kompisar till mig. En lång rad av barn med palmkvistar i sina händer. Tillsammans med många vuxna och präster går de runt kyrkan och sjunger. Processionen är till ära för och som en åminnelse av Jesus. Palmsöndagen red Jesus in i Jerusalem på en åsna och folket hyllade honom som sin kung med palmkvistar och sånger.

Jag tycker att det är roligt att till och med Annas "fastegodis" får vara med i kyrkan och prisa Gud. Dessutom är det fint med alla glada färger som kommer från godispapperen och från äpplena. På sitt tysta sätt instämmer palmkvisten i sången "Strö palmer på din stig ...”

Vem ska tvätta våra fötter?

Tänk dig en het dag. Solen bränner och dammet på de torra vägarna virvlar upp när någon trampar på det. Vägen är väl trafikerad av tunnklädda sandalförsedda människor. De är på väg åt olika håll allesammans. Det är middagstid. Mitt på vägen går en grupp på tretton män på väg till ett hus, där de ska äta tillsammans. De har badat och klätt om. Men det är en lång väg att gå, och innan de är framme, har mycket damm virvlat upp kring deras fötter och in genom skorna. Det känns svettigt mellan tårna. Det ska bli skönt att komma fram. Det är ett enkelt hus de ska till, men de vet att en god måltid väntar, och säkert finns där en tjänare som kan tvätta deras fötter före maten. En man skulle vara bra fattig i den tidens Israel för att inte ha en tjänare som kunde hjälpa till med smutsiga och låga sysslor, som att tvätta andras fötter till exempel.

Männen gick vidare. De var på gott humör nu när de alla var tillsammans. En av dem verkade vara deras ledare. Han talade ivrigt, och hans lärjungar tyckte inte längre att vägen kändes lång då de hörde hans röst. De förstod inte allt, och då och då sköt de in en fråga eller en kommentar.

Sträckan bakom dem blev allt längre, och snart var de framme vid huset där de skulle äta. Några vänner till dem, som ägde huset, visade in dem i ett rum med ett stort dukat bord mitt på golvet. De slog sig ner och tittade hungrigt på maten. Nu var det bara en sak de väntade på. Var fanns tjänaren som skulle tvätta deras fötter? Fanns det ingen? Deras ledare placerades på kortsidan. Oh, de beundrade honom! Ibland var det som om han stod över allt mänskligt. Men samtidigt var han ju som de, blev hungrig, ledsen och glad. En gång hade han gjort så att fem kornbröd och två fiskar räckte till mat åt femtusen människor.

Lärjungarna ryckte till när han reste sig. Vad skulle han nu göra? Han la sin mantel över en stol och gick fram till tvättfatet som stod på sin plats vid dörren. Han band en handduk kring livet och så hällde han upp vatten i baljan. Så hände det otroliga! Han, deras herre, som de alla var beredda att tjäna in i döden, gick fram för att tvätta deras fötter. Skulle han ta på sig detta slavgöra! De första lärjungarna var så förvånade att de inte kom sig för att säga något. Han låg på knä framför dem och tvättade och torkade. Han borde verkligen inte … Nu var det Petrus tur. Nej, något sådant här kunde han inte tolerera från sin älskade mästare.

- Ska du tvätta mina fötter! utbrast han.
- Du förstår inte vad jag gör nu, men senare ska du förstå det, sa Jesus till honom.

Mästaren hette Jesus. Allting reste sig inom Petrus. Varför skulle hans herre alltid kasta om alla kända begrepp?

- Aldrig någonsin, sa Petrus och ryggade

tillbaka. Aldrig någonsin får du tvätta mina fötter.

Men Jesus var lika bestämd.

- Om jag inte tvättar dig, har du ingen gemenskap med mig.

Den förskräckliga innebörden av vad Jesus sa gick upp för lärjungen. Nej, så fick det inte bli! Åter igen en av dessa obegripligheter, men det var bara att foga sig. Ingen gemenskap med Jesus — det värsta som kunde hända! Nu blev han ivrig i stället.

- Herre, tvätta inte bara mina fötter utan också händerna och huvudet.

Då log Jesus.

- Den som har badat behöver bara få fötterna tvättade, i övrigt är han ren.

Det var inte lätt för lärjungarna att förstå. Och det är inte lätt för oss heller att förstå, vad det betyder när prästerna i våra församlingar tvättar några församlingsmedlemmars fötter på skärtorsdagen. När Jesus kom var det inte för att låta sig tjänas utan för att tjäna. Han ville tvätta bort våra synder och allt det som sliter oss från Gud. Ingen annan fanns som kunde göra det. Han sa nej till att bli kung, därför att han ville göra det lättare för människorna — inte svårare. Genom att tvätta lärjungarnas fötter visade han, att den som vill vara främst, måste vara främst i att tjäna. Och samma sak måste gälla för alla som vill efterlikna Jesus: påven, biskoparna, prästerna och församlingsborna.

Jesus kom därför att människorna blivit skilda från Gud genom sin synd. Jesus kom för att tvätta bort våra synder, för att ta dem på sig, för att göra oss hela, för att försona oss med Gud.

Då Jesus tvättat av alla smutsiga fötterna och allt var i sin ordning tog han åter på sig sin mantel och la sig till bords med lärjungarna igen.

- Om nu jag, som är er herre och mästare, har tvättat era fötter, är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter, sa Jesus till oss alla genom sina lärjungar. Det vill säga uppmanade att tjäna varandra.

En grym bild?

Under fastetiden hänger i vår kyrka en stor duk på kyrkans vägg bakom altaret. Medan vi sjunger, ber och lyssnar tittar vi på duken.

Allra först lägger vi märke till det stora mörka korset, korset på vilket Jesus dog. Sedan upptäcker vi andra saker som också hör ihop med hans lidande och död.

Titta själv på bilden och fundera över varför dessa saker finns med.

Bilden verkar så grym. Varför visas den då? Jo, därför att det finns så mycket i världen som *är* grymt: många människor är sjuka och dör, många förtrycks och hånas – våldet tycks bara växa, många är ensamma eller lider på annat sätt.

Tillsammans med alla dem kan vi tänka på Jesus som har lidit och blev dödad men som har uppstått!

Därigenom kan vi förstå, att allt som är svårt egentligen är en genomgång till lyckan. En gång ska alla människor glömma sina plågor och vara mycket glada. Det kallar vi för himmel: där är vi hos Gud tillsammans med alla som vi tycker om.

Därför kan vi se ett kors utan att vi behöver bli förskräckta eller ledsna. Vi vet ju, att Jesus har besegrat döden, att han lever. Påskens glans, uppståndelsens strålar omger alltid Kristi kors. Det är detta som är vårt kristna segertecken!

På bilden ser man:

Pengar
Judas fick 30 silvermynt när han förrådde Jesus.

Tuppen
Petrus var feg och ljög: "Jag känner inte den där Jesus". Då gol en tupp så som Jesus hade sagt: "Innan tuppen gal skall du ha förnekat mig tre gånger."

Vattenkanna och skål
Pilatus avkunnade dödsdomen men sa: "Jag tvättar mina händer i oskuld."

Gissel
Med en sådan piska slog man Jesus.

Törnekrans
Soldaterna flätade taggiga kvistar till en krans, en krona, som de satte på Jesu huvud.

Tärningar
Soldaterna kastade lott om Jesu kläder.

Spikar
Bödlarna spikade fast Jesus på korset.

Svamp på ett skaft
Soldaterna gav Jesus surt vin att dricka.

Spjut
En soldat stack upp den döde Jesu sida.

Stege
Den användes när Jesus spikades fast vid korset och när han efter döden skulle tas ner från korset.

Jesus dog – men idag lever han!

Släpp honom – sa jag!

Det är Gud som talar.
Han befaller korset och graven och döden
att släppa taget om Jesus.

Och korset och graven och döden lyder Gud.

Guds ORD är det mäktigaste som finns.
Genom Guds ord blev hela världen till.
Genom Guds ord uppstår Jesus från de döda.
När Gud befaller det,
då blir det så som han vill ha det.
Allt ont måste i sista hand tjäna Gud.
Genom lidande och smärta och döden
till livet, till glädjen.

”Det här fattar jag inte", säger många människor upprört. "Är Guds ord verkligen det mäktigaste som finns i världen? Då behöver ju Gud bara säga till och allt blir bra på en gång! Varför då en onödig omväg över lidande och död?"
Ja, det är svårt. Jag förstår det inte heller riktigt. Onödig tycks omvägen i alla fall inte vara. Gud själv lät ju sin Son gå den vägen. Visst får man "bråka" med Gud och klaga: ”Varför gör du på det viset?" Bättre tycker jag är att se hur Gud handlar i sin kärlek till oss.
Bäst är att följa Jesus – Guds Son – på korsvägen till uppståndelsen. Och när man gör det kan man också ana varför Gud går en så "onödig omväg".

Ljusstaken vid dopfunten berättar om sig själv

Här vid dopfunten har jag nu stått sedan pingsthelgen. För det mesta är det nog ganska ensamt och tyst här. På måndagarna brukar det komma städfolk, som håller mig och hela kyrkan ren och snygg. Ibland är det närapå att jag då knuffas omkull. Annars står jag stadigt och man kan lita på att jag finns på plats. På lördagarna — ibland på en annan dag — brukar det komma nya blomster-uppsättningar till kyrkan. Det tycker jag om att se på. När det vill sig riktigt väl får jag också en liten blomma — fast jag tror nog i ärlighetens namn, att blomman inte är tänkt för mig utan för det ljus som jag bär.
Ja, ljuset jag bär är påskljuset, min största skatt, min glädje, mitt livs uppgift. Jag är helt skärpt så att jag kan hålla det rakt och fint. Ni får inte ta illa upp, om jag tycker mest om att tala om *mitt* ljus — påskljuset.

Varje år under påsknatten får jag mitt ljus, som jag sedan bär ett helt år. Inför denna natt känner jag mig alldeles nervös och spänd. Jag putsas och blankas. Så ställs jag framför altaret, och där står jag i timmar och bara väntar. Tiden går. När det har blivit nästan midnatt hör jag hur folk samlas på kyrktorget. Jag ser ett ovanligt ljussken. Det kommer inte från vaxljus, det vet jag. Nej, det kommer från en eld eller snarare en glöd. Från tidigare år vet jag, att elden har slagits ur sten. Och från en undervisningstimme här i kyrkan minns jag, att det betyder: "Liksom denna gnista har slagits ur en sten, så har Jesus Kristus uppväckts av sin Fader från döden, ur en grav av sten."

Kyrkoherdens röst ljuder från torget ända fram till mig. Han har tagit det nya påskljuset – mitt ljus – i sin hand:
"Kristus igår, och i dag... hans är tiden ... genom sina heliga och ärofulla sår bevare och beskydda oss Herren Kristus. Amen." Under tystnaden som nu följer får ljuset sin prydnad: fem röda vaxspikar, ett rött kors, årssiffrorna, bokstäverna Alfa och Omega (de första och sista bokstäverna i det grekiska alfabetet).

Jag behöver bara blunda, så ser jag allt framför mig,
mitt ljus, påskljuset, det är liksom Kristus själv.
Mitt hjärta längtar efter att få bära honom.

Nu kommer de: korsbäraren, ministranterna och påskljuset, som är den enda lågan i hela kyrkan. Sången "Lumen Christi" (Kristi ljus) stäms upp. Människorna faller på knä. När de reser sig igen tänder de sina ljus på påskljuset. Vilken syn! Alla de många lågorna som kommer från en enda! Nu kommer det stora ögonblicket – jag känner hur ljuset vilar på mig. Jag måste stå stadigt. Den långa lovsången "Exultet" passar bra till min egen glädje.

Efter en stund kommer prästen och tar ljuset ifrån mig. Nu, efter många år, vet jag, vad det betyder. Första gången jag var med om påsknatten blev jag alldeles förfärad, när jag såg, att prästen sänkte mitt ljus i vattnet i dopfunten. Eld och vatten! Dom bits ju!
Men som sagt, nu vet jag. Kristusljuset sänks i vattnet för att göra det till Kristusvattnet. Både ljuset och vattnet kan man nu kalla för levande. Både ljuset och vattnet är liksom ett språk som Jesus använder för att ännu i dag säga till människorna: "Jag är livets ljus. Jag är levande vatten."
Som jag sa i början, så står jag vid dopfunten större delen av året. Dopfuntens vatten och mitt ljus används för samma uppgift. Så småningom blev också dopfunten och jag riktigt goda vänner. Vi pratar ofta med varandra om livet som Kristus gav världen genom sin död och uppståndelse.

Bra att veta om stilla veckan och påsken

Vet du
– att ***stilla veckan*** är namnet på veckan före påsken

– att ***palmsöndagen*** inleder stilla veckan. Då välsignas gröna kvistar, mest från vintergröna buskar. Det påminner om palmkvistarna som människorna ryckte loss från träden, när Jesus drog in i Jerusalem. Liksom de gjorde, hyllar vi på detta sätt Kristus, konungen. Efter palmprocessionen tar vi med kvistarna hem och sätter dem vid ett kors eller en bild på Jesus. Där kan man ha dem fram till nästa år på askonsdagen, när de torkade kvistarna bränns. Med askan ritar prästen sedan ett kors i pannan på dem som kommit till kyrkan – medan han säger: "Kom ihåg att du är stoft, och stoft skall du åter bli" eller "Omvänd er, och tro på evangeliet". Palmkvisten vid korset betyder: detta är kungen, Jesus, som vi ropar Hosianna till. Den påminner också om att korset är livets träd.

– att ***skärtorsdagen*** förmodligen kommer från ordet skär = ren. Det var denna dag som Jesus tvättade lärjungarnas fötter. Vi blir rena när vi bekänner vår synd och skuld i försoningens sakrament.
På skärtorsdagens morgon firar biskopen en högtidlig mässa med stiftets präster i domkyrkan eftersom Jesus denna dag instiftade vigningens sakrament. Vid mässan invigs också oljorna som används vid dopet, konfirmationen, prästvigningen och de sjukas smörjelse. På kvällen firas i församlingarna åminnelsen av Jesu påskmåltid med lärjungarna, nattvardens instiftelse. I denna gudstjänst minns vi också hur Jesus tjänade lärjungarna när han tvättade deras fötter, och hur han gav dem uppdraget att tjäna varandra. För att påminna om detta tvättar församlingens kyrkoherde fötterna på – om möjligt – tolv församlingsmedlemmar. Efter skärtorsdagens kvällsmässa kläds altaret av och tabernaklet står tomt som ett tecken för Jesu bortgång.

– att ***långfredagen*** är den dag då Jesus dog på korset. Den dagen firas ingen mässa. Vi hör Jesu lidandes historia, ber för hela världen och tar i den heliga kommunionen emot Jesus som korsets frukt, livets bröd. (Brödet i kommunionen är från skärtorsdagen.)

Platsen strax utanför Jerusalem där korset restes heter Golgota som betyder huvudskalleplats.

På Jesus kors stod INRI, vilket betyder "Jesus från Nasaret, Judarnas konung" (I = Iesus, N = Nazareus, R = Rex (kung), I = Iudaeorum). Ett krucifix är ett kors med Jesu kropp.

Det var för våra synders skull som Jesus dödades. När vi ser Jesus på korset, anar vi, hur mycket Gud älskar oss.

Påsken är de kristnas gladaste högtid. När Jesus dog och uppstod besegrade han döden och det onda. Jesus uppstod på en söndag och därför firar vi varje *söndag* som Herrens dag.

På ***påsknatten*** blir påskljuset högtidligt välsignat och besjungs i Exultet (en lovsång). Det brinnande ljuset är livets och uppståndelsens tecken.

Kristus (ljus)

är Herre från första början (Alfa),

i dag (årtal)

och i evighet (Omega).

Alfa och Omega
är den första och sista bokstaven
i det grekiska alfabetet.

De fem vaxspikarna
betyder Jesus fem sår.

Från påsknatten till pingstdagen står påskljuset
som ett tecken för
den uppståndne Kristus i kyrkans kor (altarrum).

Gabriella och ängeln – en berättelse om bikten

Gabriella satt ensam i det mörka kapellet. Hon visste inte vad hon skulle ta sig till. Från början hade det suttit tio barn där. De hade haft det ganska trevligt. Men en efter en hade försvunnit in genom den lilla dörren längst bak i kapellet. En efter en hade kommit ut igen glad och nöjd. Så hade de satt sig ner och bett en bön och gjort korstecknet. Sedan fick de gå tillbaka ut i stora salen. Nu hade de nog rast och fick saft och bullar. Gabriella kunde höra hur de skrek och skrattade utanför. Alla andra barn i gruppen hade gått till sin första bikt, precis som man skulle.
Bara Gabriella satt kvar.

Då och då öppnade prästen dörren till biktbåset och tittade efter henne. Det var en snäll präst. Gabriella kände honom ganska väl. Nu undrade han nog varför hon aldrig kom. Helst ville hon bara resa sig och gå ut till de andra, men det gick inte heller. Då skulle prästen tala om för syster Marianne att hon inte biktat sig. Tänk om syster Marianne skulle bli arg och tala om det för mamma och pappa. Tänk om de skulle säga att om hon inte gick till bikt, skulle hon inte heller få gå till första kommunionen. Gabriella ville gå till sin första kommunion. Men lika säkert ville hon inte gå till sin första bikt. Hon stirrade på de fyra ljusen som var tända längst fram i kapellet.

– Herre Gud och alla änglar, stönade hon. För så brukade mamma säga när hon inte visste vad hon skulle säga nu. Hon blundade och såg hur de fyra ljusfläckarna hoppade omkring på insidan av ögonlocken.
– Hjälp mig, alla heliga änglar, sa hon igen, men så hörde hon någon röra sig alldeles intill henne och slog upp ögonen.
Först trodde hon att det var prästen som kommit ut till henne, men mannen som satt bredvid henne hade hon aldrig sett förut.
– Var kommer du ifrån? sa Gabriella förvånad.
Hon var ganska glad över att ha fått någon att prata med igen.
– Du kallade och Gud skickade mig, sa mannen.
Gabriella tyckte om att han satt där och tittade på henne. Men hon förstod ändå inte hur han kunnat dyka upp så plötsligt. Det måste väl vara en präst i alla fall?
– Jag heter Gabriella, sa Gabriella lite prövande.
– Jag vet, sa mannen. Jag är din skyddsängel och hjälpare. Du kan kalla mig Gabriel.
Gabriella bara stirrade. Hon kände sig med ens väldigt konstig. Hon borde kanske ropa på någon? Kanske höll hon på att bli sjuk? En gång när hennes lillasyster var sjuk, hade hon yrat och sett konstiga saker.

– Vad kan jag hjälpa dig med? frågade Gabriel.
– Det ... det var inget särskilt, mumlade Gabriella. Jag ska bara gå till min första bikt och jag vet inte riktigt vad jag ska säga.
– Jag förstår, sa Gabriel. Du ska tala med Gud och uppriktigt inför honom bekänna de synder du begått och ångrat. Då måste man förbereda sig.
– Men jag kommer inte på några synder, sa Gabriella. Slipper man då?
– Finns det ingen hemlighet som du bär på och som gör dig ledsen och rädd, och som du inte har talat om för någon tidigare?
– Joo, sa Gabriella. Det är några saker som jag brukar tänka på, fastän jag inte vill. Dem kanske jag kan berätta om för prästen?
– Låt höra!
– En gång när jag cyklade förbi garaget hemma kom en bil med några jag känner. De backade och jag tror inte att de såg mig. De höll nästan på att köra på mig. Då blev jag rädd.
– Du hade anledning att bli förskräckt. Det var i sista ögonblicket jag fick bilen att stanna den gången. Det var nära att det hade skett en olyckshändelse, men du menade ingenting illa och gjorde ingenting som du egentligen inte fick. Det var alltså ingen synd. Var lite försiktigare nästa gång bara! Vad bär du mer på i ditt hjärta?
– Mamma har berättat en sak för mig. Jag har en kompis som heter Fanny. Hennes pappa tror inte på Gud!
– Det är mycket sorgligt. I bikten kan man återställa förhållandet mellan människa och Gud, men varje människa måste själv komma med sina bekännelser och sin tro. Att nämna synder räcker inte, man måste också ångra. Och du kan inte ångra åt någon annan.
– Nej, sa Gabriella. Men då vet jag en annan sak. Jag ångrar att jag kissade på mig en gång på roliga timmen. Det var pinsamt. Nästan alla i klassen såg det och jag trodde jag skulle skämmas ihjäl! Om jag bara hade gått på toa på rasten innan hade det inte hänt, men då ville jag hellre vara ute och leka. Det ångrar jag verkligen.
— Du var tanklös, men du hade ingen ond avsikt. Inte heller skadade du någon annan människa. Det var inte en synd.
— Nähä… Men då vet jag vad jag ska säga! Det kunde jag ha gjort från början. Det är en riktig synd, för nu kommer jag ihåg att syster Marianne sa åt oss att tänka på sånt. Jag bråkar med min lillasyster ibland, fast det är oftast hon som börjar. Det ska man inte. Och jag hjälper inte alltid till, när mamma eller pappa vill det. Vad bra, nu vet jag vad jag ska säga. Nu behöver du inte stanna längre. Du har väl mycket annat att göra?
—Just nu är min uppgift att vara här! Det är gott, om man kan hålla ihop och hjälpa varandra i en familj. Om du ångrar att du inte bidragit till det, kan du bikta det. Gud kommer att förlåta dig. Men du har bestämt någonting mer att säga?
—Nej, du är det inget mer. Det är säkert! Det är bra så här.
— Allt är inte bra.
— Vad menar du?
— Bara inuti dig själv kan du hitta svaret.
—Jag förstår inte vad du menar. Du menar väl inte då, när jag var liten? Det är fusk! Det var så länge sen! Det kan inte räknas.
— Det är ju din första bikt.
—Men jag har aldrig gjort om det! Jag ska aldrig göra så mer. Jag vill inte att du ska prata om det.
— Har du sagt förlåt till flickan?

– Jag vet inte var hon bor. Jag kan inte säga förlåt till henne. Och jag vill inte att någon ska få veta det. När jag kastat sanden var det en tant som sa "Men Gabriella, vad gör du!" Jag kände inte igen henne, men hon visste vem jag var. Hela sommaren var jag rädd att hon skulle skvallra för mamma. Så fort det kom en främmande tant, tyckte jag det var hon och ville gömma mig. Ingen får veta det! Då skulle de hata mig.

Om jag berättar det i bikten kommer prästen att hata mig! Gud kommer att hata mig!
– Gud hatar inte. Gud älskar!
– Han får ändå inte veta det.
– Gud vet redan. Han vet och han älskar och han sörjer.
– Är han ledsen?
– Han är ledsen för det onda du gjorde.

– Jag vet ju inte själv varför jag gjorde det, snyftade Gabriella. Hon hade inte ens varit dum mot mig. Jag ville bara veta hur det kändes att vara elak. Och så kastade jag sanden i hennes ögon. Jag vill inte ha gjort det!
– Gud såg och sörjde.
– Är han verkligen ledsen fortfarande?
– Han är ledsen för det du gjorde och för att du inte vill be om förlåtelse.
– Men det vill jag ju! Jag vet bara inte hur. Det går ju inte att säga förlåt nu, så här långt efteråt.
– Det är därför bikten finns.
– Då har jag inte tid att prata med dig längre, sa Gabriella och torkade ögonen torra från tårar.
Hon gick genom kapellet och öppnade den lilla dörren längst bak. Prästen satt fortfarande och väntade på henne.
– Jag vill bikta, sa hon.
Prästen nickade och stängde dörren bakom henne. När hon kom ut igen var kapellet tomt. Men hon såg att det nu fanns fem ljus som brann. Det femte ljuset stod lite för sig självt och man såg att det inte hunnit brinna så mycket som de andra. Lågan hoppade och skuttade och såg mycket gladare ut än lågorna på de andra ljusen. Gabriella tänkte att det nog var en hälsning från Gabriel. Och så skuttade hon ut ur kapellet till de andra barnen, som fortfarande hade rast. I köket stod hennes saftglas och bulle och väntade på henne.

Anna Dunér

Änglar på sparkstötting

När jag var ganska liten (för sådär 75 år sedan) var jag en vinterdag ute i Djursholm (utanför Stockholm) och hälsade på några gamla tanter. Ingen hade jag att leka med. Men jag kunde alltid åka sparkstötting! Utanför Djursholm ligger Stora Värtan, en stor vik av Östersjön. Hela viken låg med blankis. Jag visste absolut ingenting om isar när jag gav mig iväg ensam på sparkstöttingen. Ingen människa visste heller om att jag var ute på isen. Det blåste frånlandsvind och jag hade inga broddar på mig. Inte en människa syntes till. Jag flög iväg med en väldig fart och tyckte det var jättekul. Huj, vad det gick! Jag stod på medarna och bara seglade fram.

När jag kommit en bra bit ut på isen kom jag plötsligt att tänka på att det kanske var öppet vatten längre ut och att jag nog borde vända tillbaka. Det var lättare sagt än gjort. Nu hade jag en för farlig motvind att kämpa med. Vinden tog till stormstyrka och jag kom inte fram alls. Om jag ändå hade haft broddar på mig! Om ändå någon människa synts till! Till slut kunde jag inte kämpa mot stormen utan åkte baklänges – säkert ut mot öppet vatten. Det hjälpte inte ens att lägga sig ner på isen och hålla i sparken. Jag flög iväg bakåt som en liten vante. Nu var jag livrädd. Det var full storm. Gode Gud, hjälp! Men var det inte två pojkar som kom till fots på isen? De hade ju medvind och kom allt närmare.
Jag såg att de hade stadiga broddar på pjäxorna och gick säkert. De kunde väl vara 10-12 år. Deras kinder var röda av blåsten och de var ganska snoriga.
— Ska vi hjälpa dig? sa de och tog tag i sparken på varsin sida. Tillsammans kämpade vi oss sakta men säkert tillbaka till stranden.
— Nu skulle jag verkligen tacka killarna som räddat mitt liv.
Men vart hade de tagit vägen? De var försvunna! Och det fanns inga spår efter dem. De var som bortblåsta! Tanterna hemma var oroliga. Var hade jag varit? Hur kunde jag fara ut på isen utan broddar? Så fick de höra om killarna som räddat mig.
— Du har blivit räddad av två änglar, lilla vän!
Äsch! Änglar på sparkstötting! De var ju bara två snoriga killar vetja.
—Vår Herres änglar kan se ut hur som helst. Och Han ser till att de har broddar på pjäxorna, var så säker!

Bride Adams–Ray

Allhelgonahelgen

Alla helgons dag

Det finns nog ingen i Sverige — vare sig barn eller vuxen — som inte märker när det är jul, påsk och midsommarafton. Lika gärna kunde man ju glömma bort sin egen födelsedag! Den första november eller lördagen efter den första november är också en speciell dag, nämligen Alla helgons dag. Men den dagen glömmer man lätt för firandet av halloween med pumpor, spökmasker och godispåsar.

Men det finns all anledning att fira Alla helgons dag!

Många helgon firas på en alldeles speciell dag, den heliga Elisabeth Hesselblad till exempel firas på den 5 juni och den heliga Birgitta den 7 oktober. De flesta namnsdagarna i almanackan har också med helgon att göra. Men dagarna räcker ju helt enkelt inte till för alla namn och för alla helgon. Därför har en del helgon, som inte är så kända, ingen egen dag. Alla dem firar man i stället på Alla helgons dag. Det är den första anledningen. Den andra är den att det finns en rad människor, från olika tider och från olika länder, som har levt som helgon utan att kyrkan har kunnat kanonisera (= utnämna) dem till helgon. Säkert finns det fler okända helgon än kända! Alla dessa firar man på Alla helgons dag.

Alla själars dag

Söndagen efter Alla helgons dag firar kyrkan något som kallas för Alla själars dag. Då ber man för och kommer ihåg alla människor som har dött. Därför är det vanligt att man just under allhelgonahelgen besöker kyrkogårdar och sätter ljus och lägger kransar av gran – eller tallkvistar på gravarna. Det är väldigt vackert med de många flammande ljusen i det djupa höstmörkret. Ljusen liknar reflexer från påskljuset. Och det är om uppståndelsen – livet med Kristus Fadern i himlen – som de små ljusen vill påminna.

I mässan ber vi:

Kom ihåg alla våra bröder och systrar som insomnat i
hoppet om uppståndelsen och alla
som har dött inneslutna i din barmhärtighet.
Låt dem få träda fram inför ditt ansiktes ljus.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.
Amen

Del III – Några praktiska tips för katekesen under kyrkoåret:

Rosettkartong – miniverktygslåda

Gör så här

Förstora mallen (bild 2) med kopiatorn.

Överför kopian på hård kartong och klipp ut den. Linjerna A B C ska klippas upp till tvärmarkeringen. Fortsättningen ska helst ritsas med hjälp av kniv eller liknande – då går det lättare att vika senare.

Vik nu utmed alla linjer och klistra ihop ”tärningens” botten och sidan. När du lagt in presenten – hemligheten – uppgiften – stäng till kartongen genom att flika överdelarna i varann så att de bildar en rosett (se bild 1).

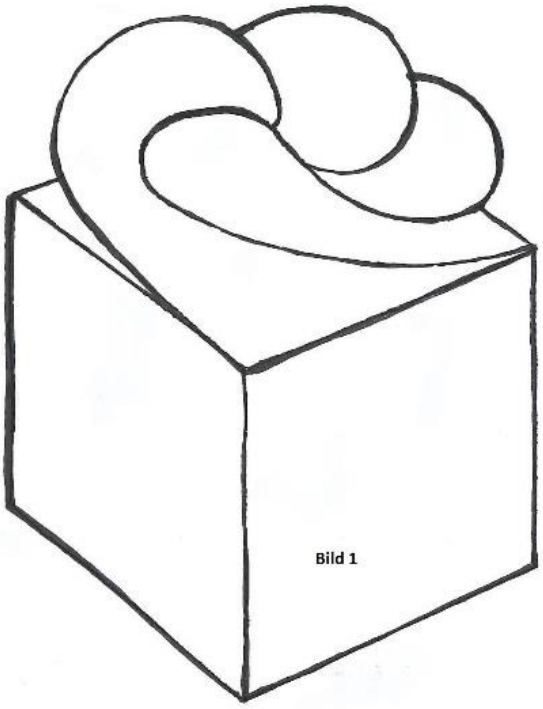

Bild 1

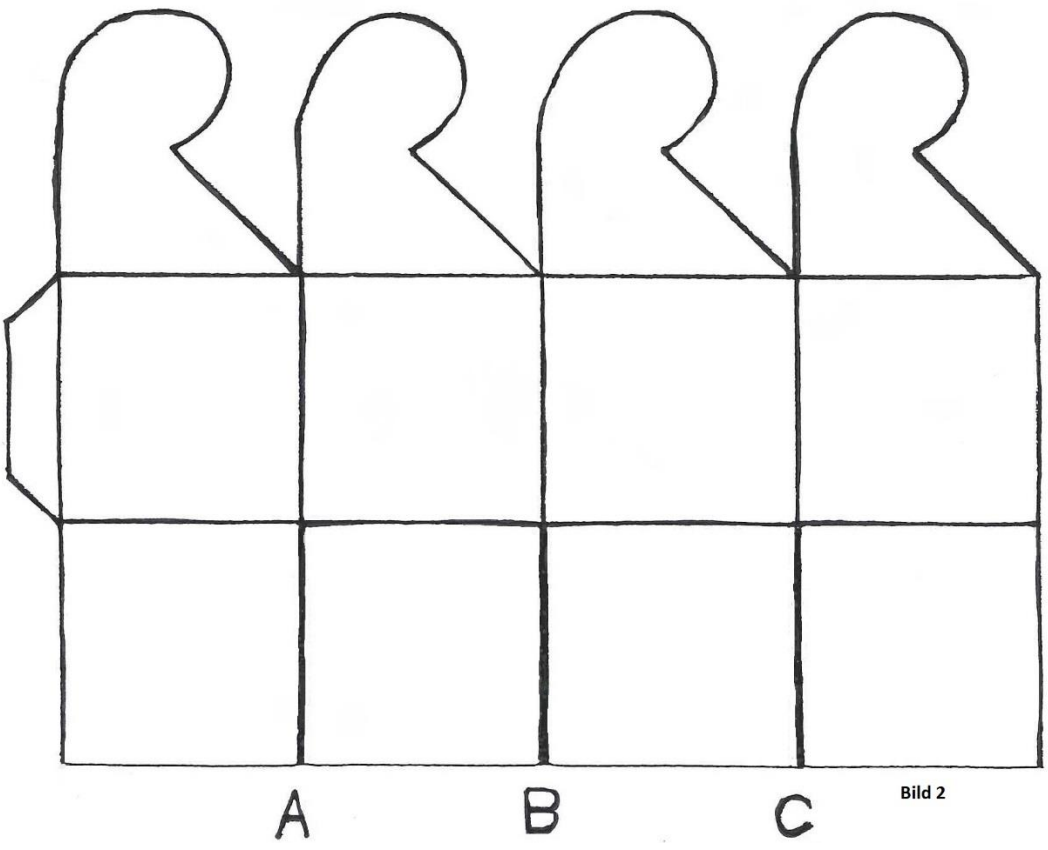

Bild 2

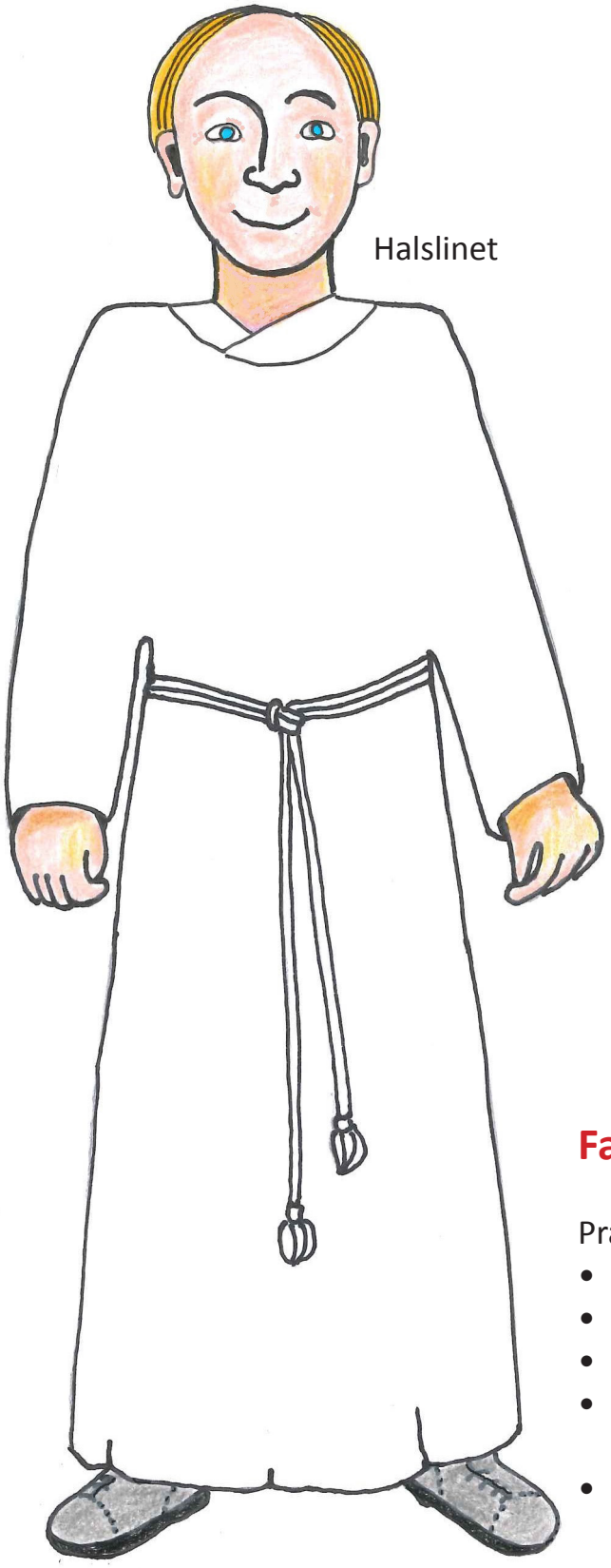

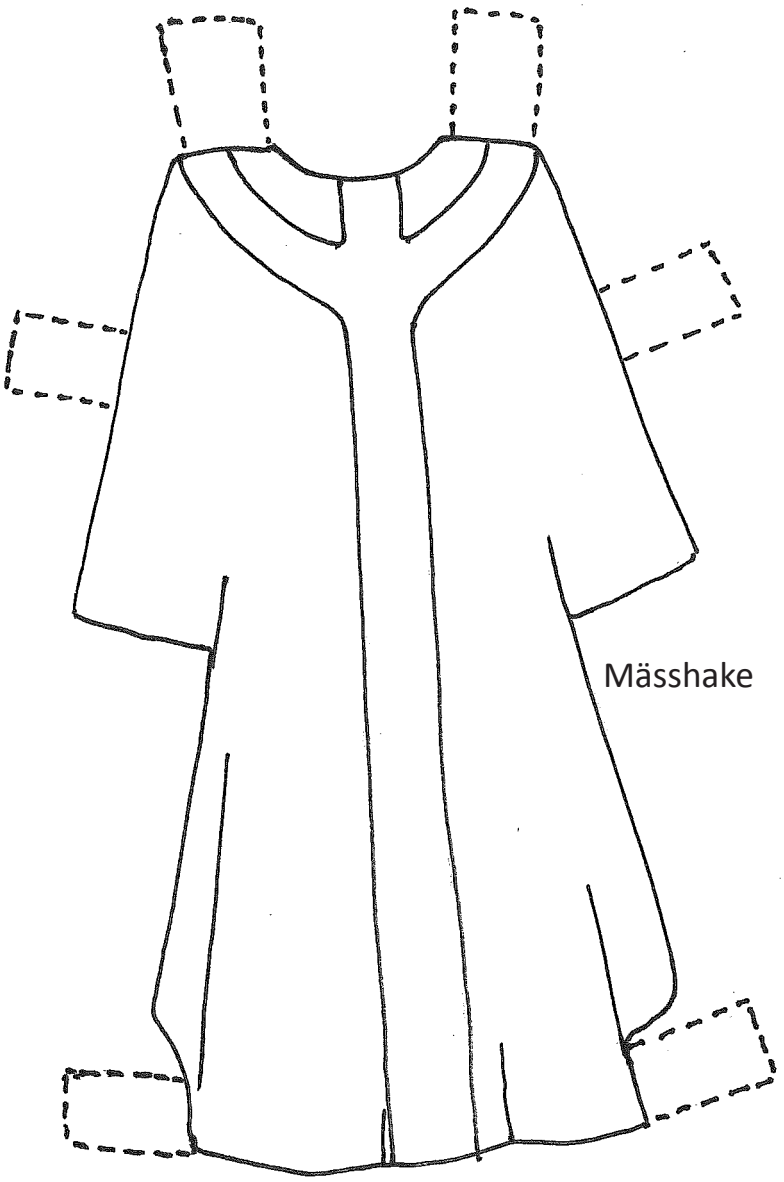

Fader Marc i sakristian

Prästens kläder:

- Halslinet - en ”krage under alban”.
- Alban - en lång vit skjorta.
- Cingulum - ett vitt skärp eller rep.
- Stolan - läggs över alban eller mässhaken. Färgen rättar sig efter kyrkoåret.
- Mässhaken - en sorts mantel.

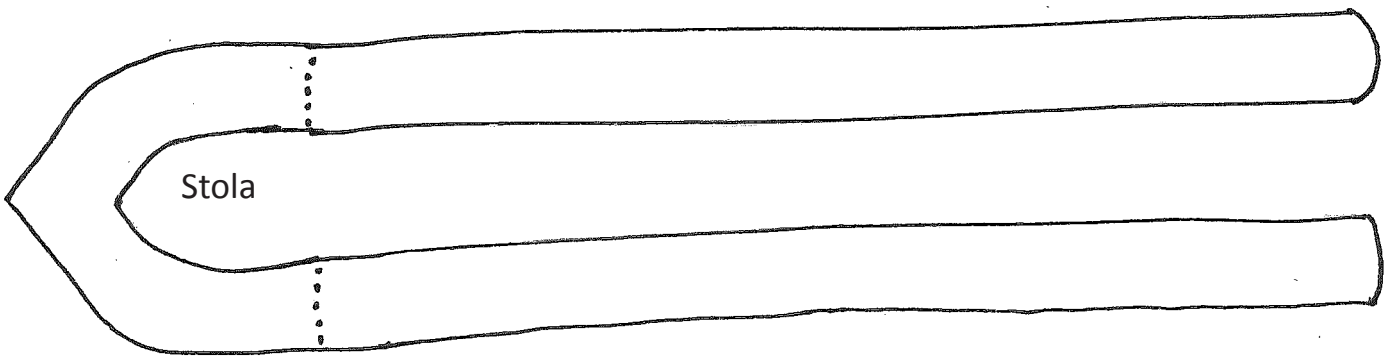

Del IV – Från öknen till påskträdgården

Från öknen till påskträdgården
Ett större sammanhängande häftat material som kan användas i gudstjänsten, i undervisningen, på läger etc.

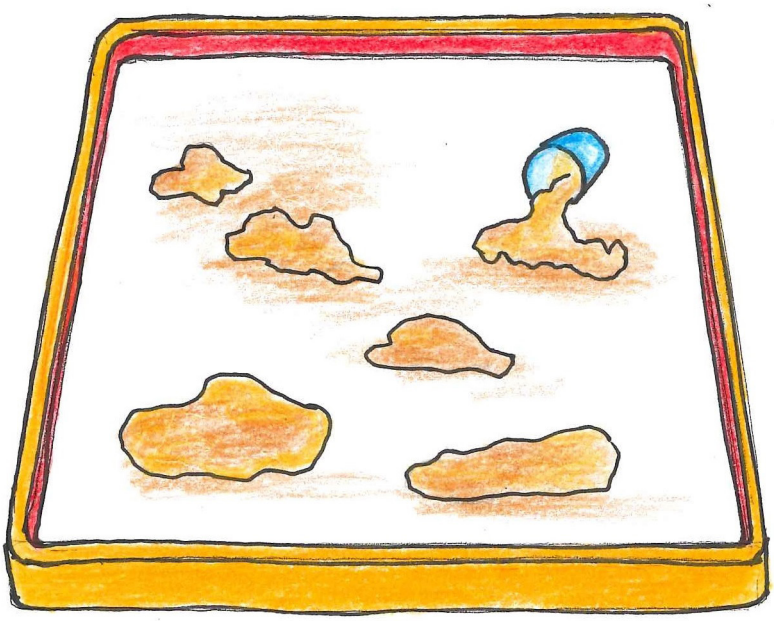

FRÅN ÖKEN TILL PÅSKTRÄDGÅRD

KPN

Från öken till påskträdgård

Inledning

Både Jesus och Franciskus var ute i det fria när de predikade. I sin förkunnelse lånade de begrepp från själva skapelsen.

Vår liturgi firas i stort sett inomhus. Det är bokstavligt talat en vägg mellan oss och naturen, ett visst avstånd mellan oss och miljön omkring oss. Liturgin i fastetiden använder just begrepp från skapelsen: öken, berg, vatten och ljus. Bibeltexterna under årgång A inbjuder oss att se lite närmare på dessa begrepp.

I det här programmet vill vi rikta uppmärksamheten både på vad öken, berg, vatten och ljus i grunden är för något, vad de symboliserar och på hur de kan hjälpa oss att förstå Herrens ord.
Genom att vi på så vis fördjupar oss i skapelsen och ger den en plats i vår tro, hedrar vi jorden och jordens Skapare. Vi vet att jorden är Herrens, och att vi människor har ett speciellt ansvar för den.

Programmet *Från öken till påskträdgård* har utarbetats av *Marca Wolterbeek* i Amsterdam. Hon har skapat detta undervisningsmaterial för S:t Nikolaus kyrka, en katolsk församling som bara har ett fåtal barn bland sina regelbundna kyrkobesökare. Projektet väckte stor entusiasm och många kom till kyrkan. Turister, som inte kan landets språk, brukar besöka S:t Nikolaus kyrkan, som ligger mitt i staden. Också för dem var det en upplevelse att se läsningarna framställas så konkret.

Man höll till mitt i kyrkan, på en plats där det var lätt att arbeta med barnen. Varje söndag förberedde man något som kunde placeras på bordet eller i sandlådan (se sidan 2-10) och som bidrog till att öknen steg för steg gjordes om till en blomstrande påskträdgård. Man utformade öknen, berget och så vidare först efter mässan, medan de vuxna tog sig en kopp kaffe. Men ingenting hindrar att man gör det under själva mässan, just för att engagera både barnen och deras föräldrar!

Planen för projektet var uppsatt i kyrkan. På det sättet kunde man se vad som redan var gjort, vad som skulle ske just denna söndag, och vad som skulle ske senare. På så vis blev det också möjligt för föräldrarna att förbereda barnen inför nästa söndag.

Programmet omfattar i huvudsak söndagarna i fastan. (Men det kan naturligtvis också genomföras på vardagar eller kanske under ett läger.) Askonsdagen, skärtorsdagen, långfredagen och påskveckan har utelämnats, eftersom de har sin egen symbolik.

Varje söndag hämtar sitt tema från dagens texter. Texten *Till eftertanke* kan läsas som en inledning till mässan, den kan också tas upp i församlingsbladet.

Materialet har översatts till norska och bearbetats av p. Hans Vossenaar ofm och Berit Müller. Katolska Pedagogiska Nämnden har övertagit materialet i dess helhet och tillfogat några förslag till hur man kan gå vidare. I befintligt skick kan materialet egentligen bara användas vart tredje år (årgång A). Med lite fantasi kan det användas alla läsår. Viktigt är att hela församlingen på något sätt blir indragen och att programmet syftar mot påsken, där kyrkan i sina prefationer uttrycker vårt ämne:
”... därför strålar hela världen i påskens glädje... ty det gamla är förgånget, den fallna skapelsen återlöst och livet har trätt fram på nytt genom honom.”

Några tips rörande utformningen av de liturgiska läsningarna:

**På tredje, fjärde och femte söndagen (III, IV, V) är läsningarna rätt så långa.
Det kan vara till hjälp att fördela texten på olika röster.
På de viset blir läsningarna Från öknen till påskträdgården
mer levande och handlingen kommer tydligare fram.**

Tredje söndagen (III), Joh 4:5-42

**Gör fyra kopior och stryk i varje exemplar under en av följande roller:
E = evangelisten/ berättaren
+ = Jesus Kristus
S = den samariska kvinnan
A = andra (lärjungar, samarier)**

Fjärde söndagen (IV), Joh 9:1-41

**Gör fem kopior av texten och stryk i varje exemplar under en av följande roller:
E = evangelisten
+ = Jesus Kristus
B = den blinde mannen
F = fariséerna
A = andra (lärjungar, grannar, föräldrar)**

Femte söndagen (V), Joh 11:1-45

**Gör fyra kopior av texten och styrk i varje exemplar under någon av följande roller:
E = evangelisten
+ = Jesus Kristus
M = Marta, Maria
A = andra (lärjungar)**

Några tankar kring hur man kan gå vidare
Från Påskträdgården till det himmelska Jerusalem

(eller om man inte siktar fullt så långt: från påskträdgården till himmelsfärdsberget)

Efter sin uppståndelse visade sig Jesus för sina lärjungar flera gånger. Ofta var det ute i det fria:

**a) på vägen, Luk 24: 13-24
b) vid vattnet, Joh 21: 1-14
c) på berget, Mark 28: 16- 20**

Man kan gå tillbaka till ”öknen” och visa barnen hur den uppståndne Kristus fördjupar förståelsen för den nya skapelsen hos sina lärjungar, som sedan får i uppdrag att gå ut i hela världen och predika det glada budskapet (evangelium) för hela skapelsen.

I (Första söndagen)

Tema: Frestelse
Första läsningen, 1 Mos 2: 7-9; 3: 1-7, berättar om hur Adam och Eva sattes på prov i paradiset.
Evangeliet, Matt 4:1-11, handlar om hur Jesus frestas i öknen.

Till eftertanke:

Adam, skapad av Gud som alla människor,
får leva i en ljuvlig trädgård.
Men han vill inte nöja sig
med det han har.
Han vill ha mer och mer,
ja han vill ha allt!
Han vill kunna allt, vill veta allt
om både gott och ont.

Men vad är livet egentligen
när du bara är ute efter
att kunna äga allt,
utan att ha den ro
du behöver för att kunna finna dig själv
och bli den människa Gud ville
att du skulle vara?
Ärligt talat: Det är inget liv…

Jesus, Guds Son,
fördes ut i öknen.
Där hade han inget
förutom detta enda: Guds ord,
och det var nog för honom.
På honom väntar en lång och tung
väg som för... till livet!

Öknen

är en plats
där du kan känna dig
övergiven av både
Gud och människor.
Där finns ingenting,
och du har inte någonting
att gömma dig bakom.
Du är alldeles ensam.
Du lär dig mycket om dig själv.

Vad behöver vi?

Ett bord cirka 120x80cm. Bordet ska helst ha cirka 10 cm höga kanter (Man kan också ha en sandlåda på ett lågt bord).

Tre baljor eller dylikt med sand, och små burkar eller spadar för att barnen ska kunna ösa sand från baljorna upp på bordet.

Hur gör vi?

Barnen strör sanden över bordet med hjälp av burkarna eller spadarna. (Det är bättre om barnen gör det än om någon vuxen tömmer all sand på bordet.) Barnen brukar tycka om att fördela sanden över bordet. Var och en har en uppgift att fylla – och inte minst: det är roligt att leka med sanden!

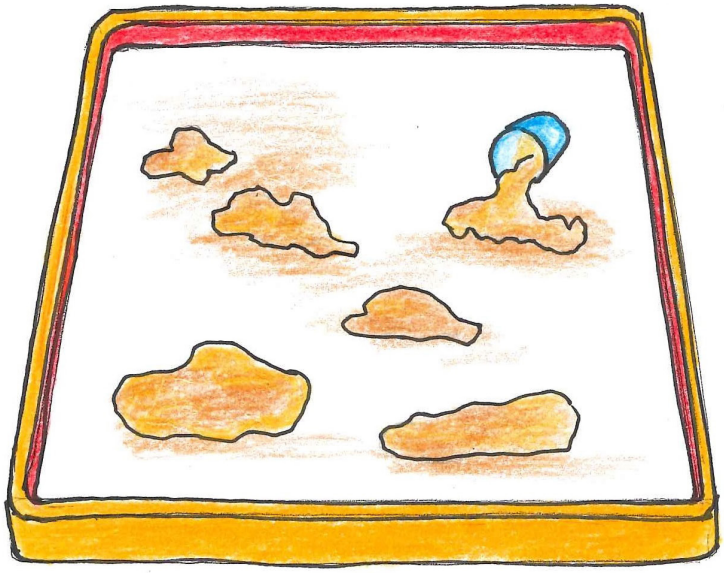

II (Andra söndagen)

Tema: Kallelse
Första läsningen, 1 Mos 12:1-4, berättar om hur Herren visar sig för Abraham och talar om för honom vilken väg han ska gå.
Evangeliet, Matt 17:1-9, handlar om den väg Jesus skulle gå.

Till eftertanke:

Abraham vandrade från plats till plats. Han var nomad.
Vad var det som fick honom att vandra?
Var det torkan, var det överbefolkningen?
Var det inre oro?
Drömde han kanske om något bättre?
Vi vet inte, men vi vet att han började resan med mod och tillförsikt inför framtiden, eftersom han visste att Herren var med honom.
Många, många har känt igen Guds hand i denna historiska händelse.

Jesus stod på berget -
där jord och himmel möts - nära Gud.
Löftet som gällde Abraham -
löftet om ett nytt land och en ny framtid - går i uppfyllelse i honom, Jesus.
Han ska fullborda skapelsen, gå i Moses (lagstiftarens) fotspår och tala som Elia (profeten).
Gud är med honom,
också när han lider och dör.
Vi förstår det ännu inte,
det måste först bli påsk!

Berget

är en plats mellan himmel och jord, en plats där man kan möta Gud. Berget är en symbol för mötet med Gud.

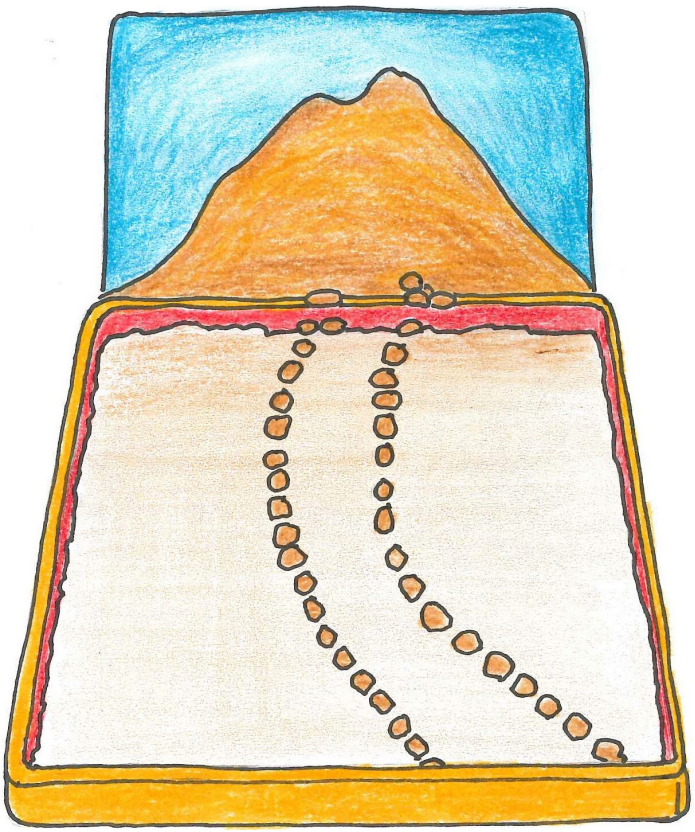

Vad behöver vi?

Ett ark hård kartong, där vi ritar konturerna till ett berg. Kartongen fästs bakom bordet. Man kan också använda några små stenar för att tydligt visa att detta är ett berg.

Hur gör vi?

Vi ritar ett berg och en blå himmel på kartongen bakom sandlådan (öknen). Barnen gör i ordning en väg genom öknen. Vägen ska leda till berget. Små stenar kan läggas som kantstenar längs vägen eller också klistras på kartongen där berget börjar.

III (Tredje söndagen)

Tema: Vatten
Första läsningen, 2 Mos 17:3-17, berättar om Moses som slår på klippan med en stav för att vatten ska kunna strömma fram. Israeliterna var rädda att de skulle dö av törst.
Evangeliet, Joh 4:5-42, talar om en samaritisk kvinna som kom för att hämta vatten ur Jakobs brunn.

Till eftertanke:
Israeliterna har flytt från träldomen i Egypten.
Vattnet som delade sig i Röda havet räddade dem.
Nu upplever de torkan i öknen.
Vad ska det bli av dem?
De önskar att de aldrig hade gett sig iväg och lägger skulden på Mose.
Men vattnet som strömmar fram från klippan - berget Horeb, där de mötte Gud - ger dem alla att dricka, och ger dem nytt hopp.

Vattnet är till för att drickas, och vi dricker det för att leva, men vad är liv utan hopp? Är det viktigare att hoppas än att ha vatten? Kvinnan vid brunnen lämnar sin vattenkruka för att berätta om sitt möte med den levande.

Vatten

Utan något att dricka
kan ingen människa överleva.
Bara tanken på
att det inte finns något att dricka
kan göra en människa utom sig.

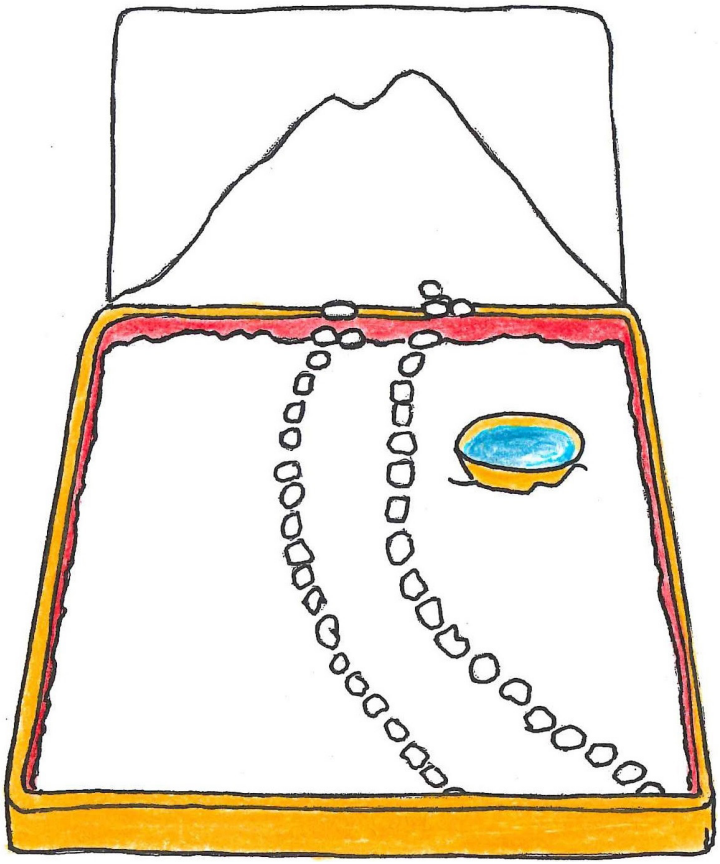

Vad behöver vi?

En skål (eller flera) som kan användas som sjö i sandlådan/öknen. En balja med vatten och många små glas.

Hur gör vi?

Vi gör i ordning en sjö: baljan med vattnet står c:a 10 meter från sandlådan. Barnen ställer sig i en linje och langar glas med vatten till varandra. Det behövs en lång kedja av människor för att få vattnet till öknen. Det kan bli lite vått - men säkert roligt. Barnen får uppleva att det inte är så lätt att ge vatten vidare. Att bära vatten är en helt annan sak än att bara skruva på kranen.

IV (Fjärde söndagen)

Tema: Ljus
Första läsningen 1 Sam 16:1b, 6-7, 10-13.
Vi ser hur David väljs till israeliternas kung. Varför blev just han vald och ingen annan? Varför inte en av hans bröder? ”Gud ser inte så som människor ser. Människan ser utsidan, medan Gud ser in i hjärtat.”
Evangeliet, Joh 9:1-41, berättar om hur Jesus botar en man som var född blind. Och denne får inte bara synen tillbaka utan han får också ”insikten”, tron.

Bibeln talar ofta om ljus. Det förknippas gärna med att se. De två hänger samman.

Till eftertanke:
Samuel letar efter en ny kung.
Men Gud ser inte som vi människor ser.
Skenet bedrar - vi vet det.
Det som är stort i människors ögon är inte alltid det som Gud väljer.

En blind man, som lever i mörker,
kan inte finna vägen.
Han går som i en labyrint.
Jesus ropar på honom.
Och han, den blinde, kommer.
Lite lera och några ord
gör att han kan se världen med nya ögon:
han ser Guds ljus.
Men de som menar att de vet allting bäst och tror att de har allt i sin hand de vill inte se,
de håller fast vid stränga lagar och påbud
där det inte finns plats för människor.
Sådana faller rakt in i gropen - med öppna ögon.

Ljus

Först när det är ljust kan vi se.
Ljuset fördriver mörkret.
Skuggorna i oss bleknar bort
och mycket av ångesten försvinner.
När detta sker kan vi se allt på rätt sätt.

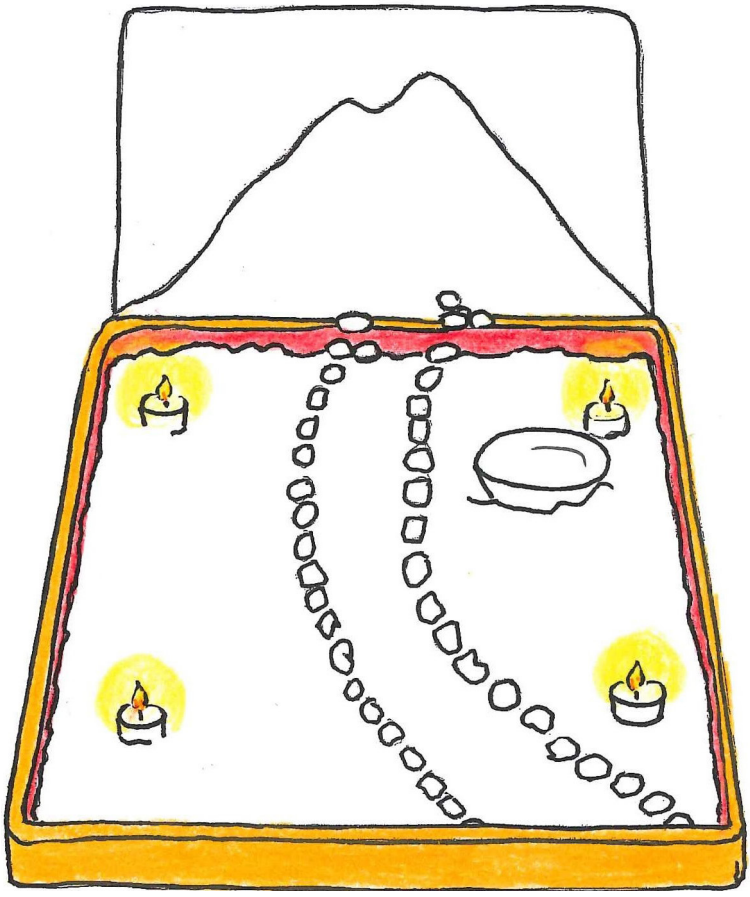

Vad behöver vi?
Små värmeljus.

Hur gör vi?
Låt någon hämta ljus från det tända påskljuset. Barnen tänder sina värmeljus på denna låga och placerar dem i sanden.

V (Femte söndagen)

Tema: Liv
Första läsningen Hes 37:12-14.
Gud talar till folket: ”Jag öppnar era gravar...”
Evangeliet Joh 11:1-45.
Jesus ropar till Lasaros: ”Lasaros, kom ut!” Och se: Lasaros som var död stod upp och kom ut.

Till eftertanke:
Folket är förtvivlat.
Landet Gud hade gett dem, har tagits ifrån dem.
De har förvisats, de är främlingar.
De fruktar att detta är slutet på allt.
De tror att det kommer att bli lika omöjligt för dem att komma tillbaka till landet
som för en död att återvända till livet.

Men Herren Gud talar ord
som är mäktigare än döden:
gravarna ska öppnas.

Jesus var inte där
när Lasaros blev sjuk.
Jesus var inte där
när Lasaros dog.
Jesus var inte där
när Lasaros lades i graven.
Men vad är död? Och vad är liv?
Gud håller sitt löfte
om att han ska öppna alla gravar.

Liv

Som en bild för nytt liv
brukar man ofta använda ett frö.
Fröet som ser ut
att vara dött
låter nytt liv spira fram,
plantor växer fram i ljuset.

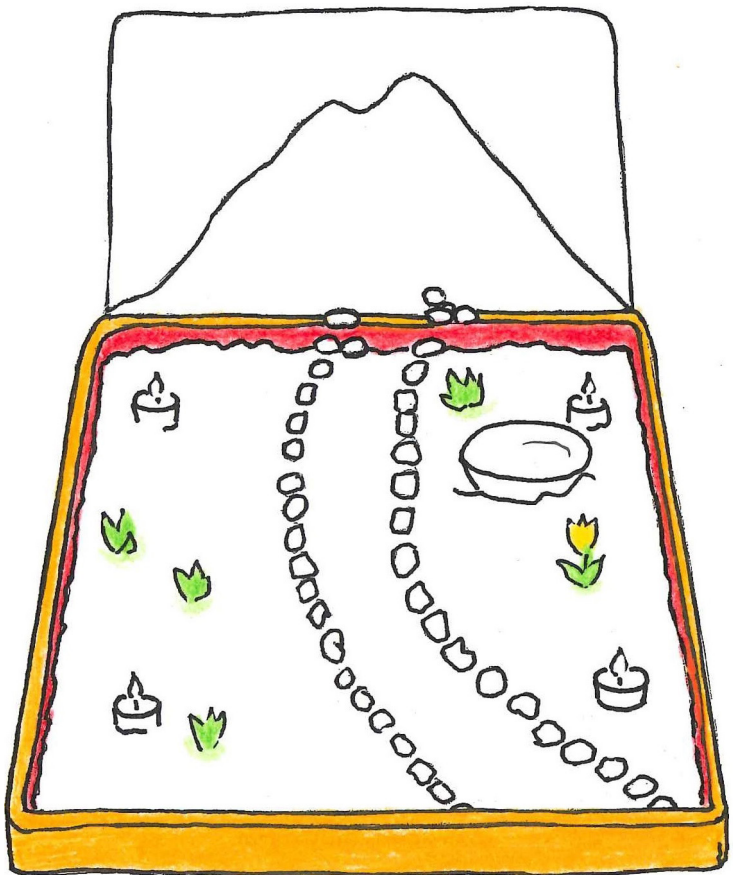

Vad behöver vi?
Små plantor, till exempel kaktus eller dylikt. Frö. Plastbägare med våt bomull så att man kan se fröna gro. Några har gjorts i ordning någon vecka i förväg så att fröna redan börjat gro.

Hur gör vi?
Barnen placerar plastbägarna i öknen. Så tänds (jämför IV, fjärde söndagen) värmeljusen. Öknen är nu en fin trädgård! För att alla ska få se hur roligt det är att se något spira fram får barnen ta med en plastbägare med våt bomull och lite frön hem. Tala om för dem att de ska sätta bägaren i ljuset.

VI Palmsöndagen

Tema: Intåg
Evangeliet Matt 21:1-11
Söndagen är uppkallad efter Jesu intåg i Jerusalem. Folk med palmkvistar i händerna stod utmed vägen.

Till eftertanke:
Folket ropade:
”Hosianna, hosianna”
och vinkade med palmkvistarna.
Men snart ropar samma människor:
”Korsfäst honom, korsfäst honom!”
Palmkvistarna ligger fortfarande på marken,
och människorna trampar på dem.

Palmkvistarna ligger nu vid korsets fot.
Också där uppenbarar Gud sig,
inte i majestät
utan i lidande och död.

Intåget

Vi firar Jesu intåg i Jerusalem. Det ledde till lidande, men genom döden till uppståndelsen. Kan man hälsa Messias bättre välkommen än genom att sätta upp en triumfbåge åt honom?

Vad behöver vi?

En båge av ståltråd som spänns över vägen genom öknen. Tråd så att man kan fästa palmkvistarna vid bågen.

Hur gör vi?
När vi delar ut palmkvistarna, får varje barn två kvistar. Den ena ska användas för att pynta triumfbågen i öknen, den andra ska tas med hem. Palmkvistarna kan också läggas på vägen genom öknen.

VII Påskmorgonen

Tema:
Mötet i påskträdgården
Texten från påskdagens mässa
Evangeliet Joh 20:11-18

Till eftertanke:
Att känna igen den man känt så länge.
Vad är det för slags blindhet som inte låter en se?

Vad behövs det för bevis så att man kan tro på det man ser?

Rösten - namnet -
någon som väcker till liv igen...

Mötet i påsträdgården

På påskdagens morgon
är Maria från Magdala förtvivlad.
Hon har inte kunnat hitta sin Herre.
Så möter hon honom i trädgården.
Plötsligt har öknen blivit till
en livets trädgård.
Allt som gjorde livet tungt och mörkt
är borta.
Påsken är som en blomstrande
trädgård, som sjuder av liv.

Vad behöver vi?
Buketter med påskliljor. Eventuellt tulpaner eller andra blommor som man kan dekorera påskljuset med.

Hur gör vi?
Öknen pryds med påskliljorna. Den kala sandmassan har nu blivit en blomstrande trädgård full av liv. Värmeljusen tänds igen på påskljusets låga. Ljus och liv hör ihop. Det är fest!

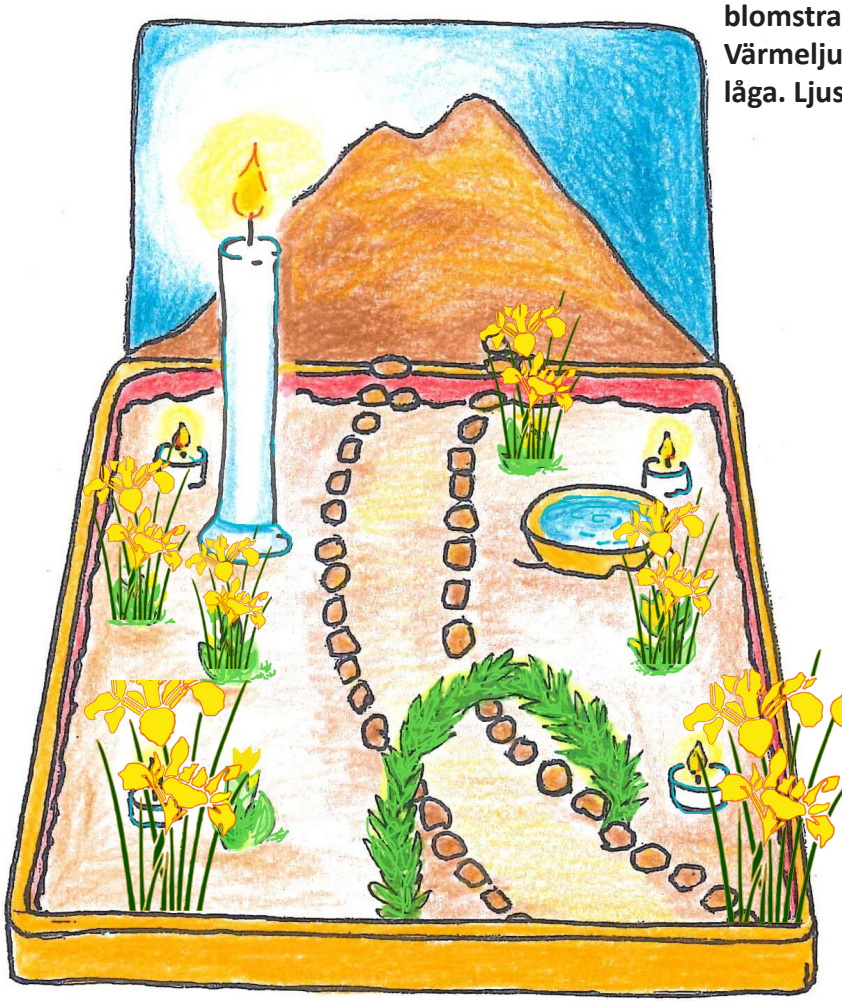

VIII

Tema: Vägen
Evangeliet, Luk 24: 13-35, berättar hur Jesus efter sin uppståndelse följer lärjungarna på vägen från Jerusalem till Emmaus.

Till eftertanke:

De kände igen honom då han bröt brödet.
Detta var tecknet!
De väntade inte på något annat tecken.
De gick strax ut
och förkunnade det glada budskapet, drivna och burna av Guds helige Ande.

Vägen

måste ha en början och ett mål.
Vägen själv är utstakad och orubblig,
men det som sker på vägen
är rörelse och förändring.
Vägen är en bild för livet.
Det är bra att ha en vägledare
och att vara flera som går mot samma mål.

Vad behöver vi?

Papper, tyg, lim sytråd, sax, färger - för att göra tre enkla dockor som ska vara lärjungarna och Jesus, för två enkla hus och en teckning. Blompinnar som blir två vägskyltar.
Du kan också använda pappersrullsfigurer (finns som bilaga i slutet, i olika storlekar).

Hur gör vi?

Vi gör i ordning figurerna som skall kunna ställas och flyttas. Vi viker och klistrar ihop två enkla hus som är öppna framtill.
På insidan av bakre väggen till det ena huset (Emmaus) ritar vi ett bord med ett bröd.
På insidan av den bakre väggen till det andra huset (Jerusalem) ritar vi en grupp glada lärjungar.
Vi gör två enkla vägskyltar, på vilka vi skriver *Emmaus* respektive *Jerusalem* och en teckning med långfredagens tre kors och graven.

Ur påskträdgården tar vi bort allt som påminner om påsk och fäster teckningen med korsen och graven på berget. Nedanför berget sätter vi skylten som pekar mot Emmaus. Jerusalem-skylten som ska peka mot berget (Golgotaberget) placerar vi på andra änden av vägen.

Nu kan gudstjänsten börja.

Före evangeliet ställer sig alla barn runt ”öknen”. Den som läser evangeliet ska läsa tydligt och med tillräckligt långa pauser så att barnen hinner flytta figurerna etc.

(fortsätter)

Evangelietexten läses till och med vers 14.
Barnen placerar de båda lärjungarna så att de går bort från Jerusalem mot Emmaus.

Verserna 15-16 läses.
Barnen placerar Jesus intill lärjungarna.

Texten läses vidare till och med vers 27.
Barnen placerar ”Emmaus-huset” vid Emmaus (nära Jerusalem-skylten), flyttar dit figurerna och sätter värmeljusen tillbaka på sina platser i ”öknen”.

Verserna 28-31 läses.
Barnen tar bort Jesus och tänder värmeljusen med ljus från påskljuset.

Verserna 32-33 läses.
Barnen tar bort ”Emmaus-huset” och ställer lärjungarna tillbaka på vägen, men nu åt andra hållet, mot Jerusalem (som ligger vid berget), där ”Jerusalem-huset” ställs fram.

Verserna 34-35 läses.
Evangeliet avslutas med sången *Du är hemliga vännen min* (Cecilia 176) eller *När vi delar det bröd* (Cecilia 170) eller *Dina händer är fulla* (Cecilia328) eller något annat passande.

176 Du är hemliga vännen min

Första kommunionen

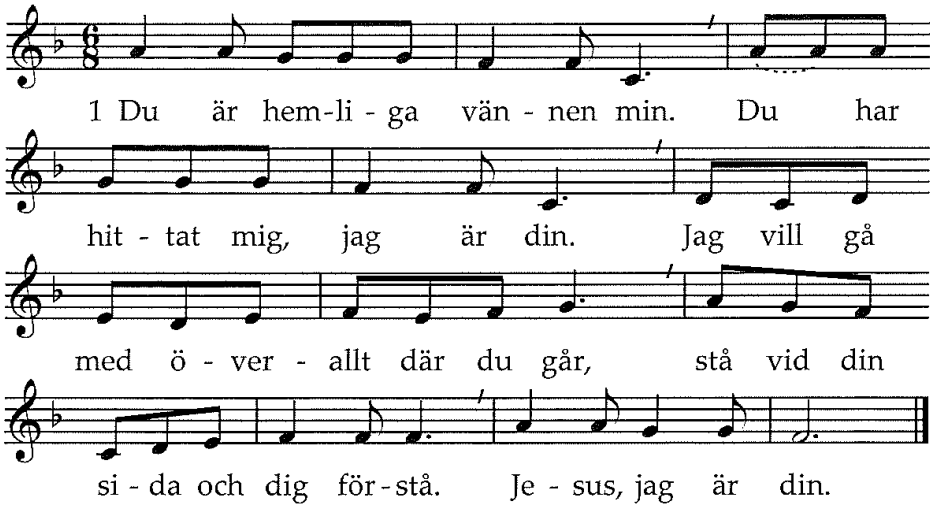

2 Fast jag inte kan se dig här,
finns du i Brödet och är mig när,
väntar och längtar att
vara med mig.
Säg vad du vill. Jag vill likna dig.
Jesus, jag är din.

3 Du min Mästare och min Gud,
närmare mig än min egen hud,
var hos mig alltid i nätter och dar.
Om allt försvinner,
så finns du kvar.
Jesus, jag är din.

4 Är jag rädd eller är jag glad,
härliga dagar när allt går bra,
kämpiga dagar
när ingenting går:
dig har jag alltid, hur än jag mår.
Jesus, jag är din.

5 ”Allt blir bra, bara tro på mig!”
Det har du lovat. Jag tror på dig.
Låt alla dem som
jag träffar i dag
upptäcka att det är du och jag.
Jesus, jag är din.

T A. Piltz 2005 • M Nederländsk vaggsång (Groningen-Friesland)

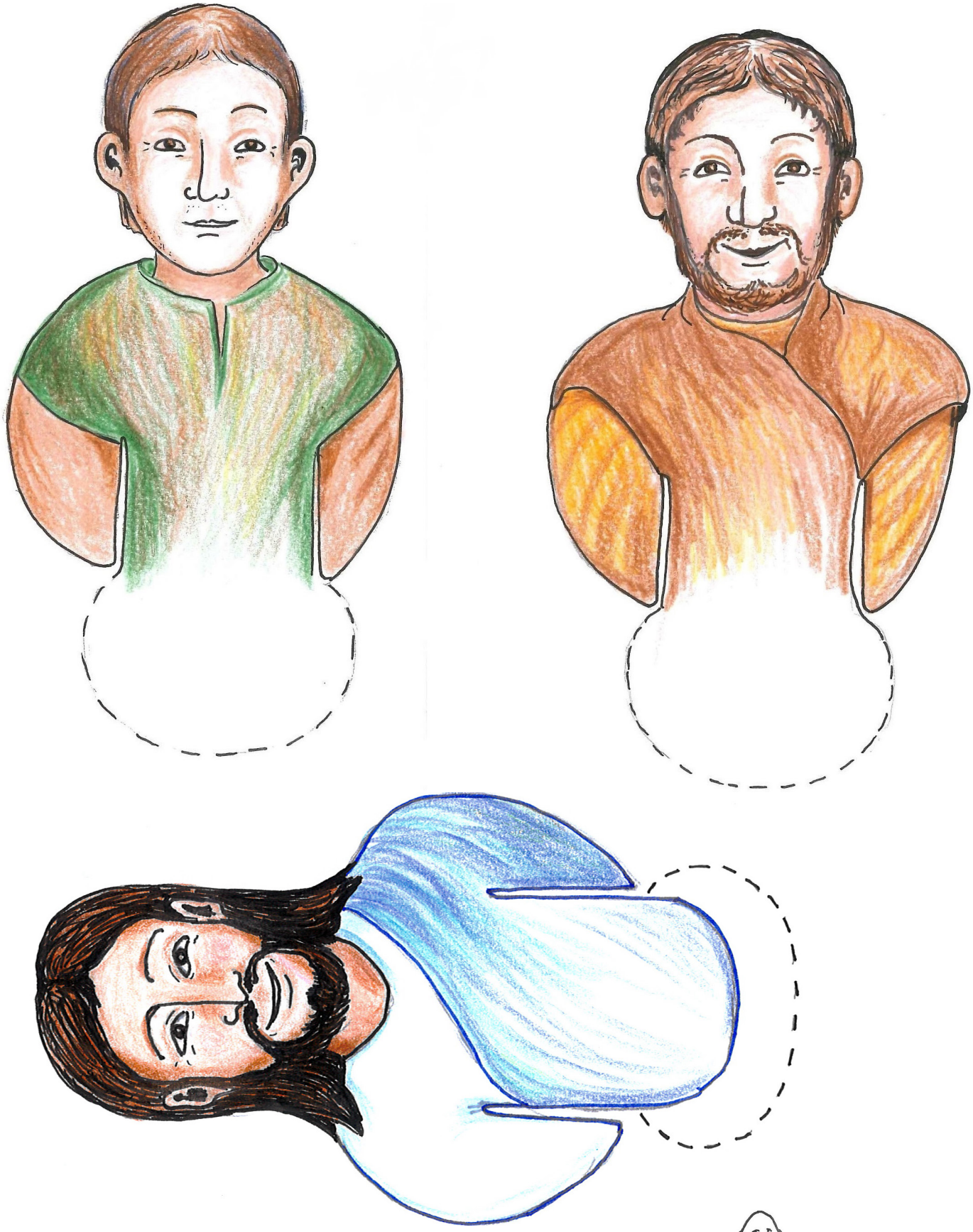

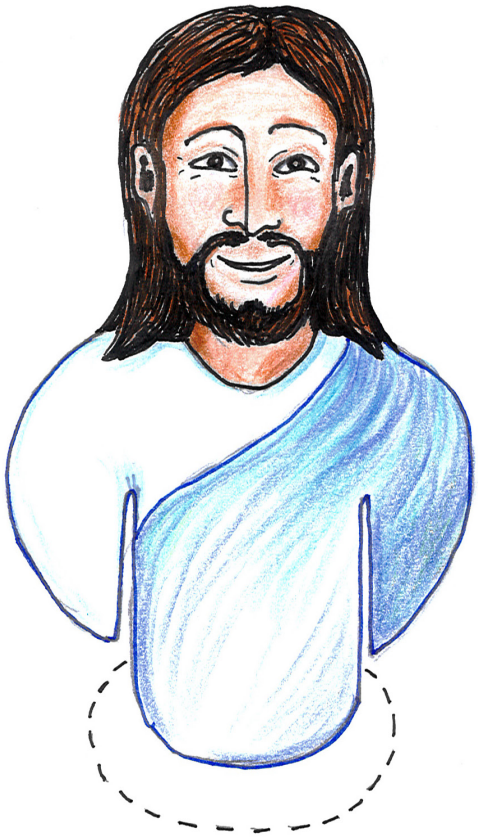

KPN

En snabbversion av påskträdgården i mindre skala!
Ängeln hittar du på http://kpn.se/resurser/skapa-egna-pappersrullfigurer

KPN